

» tempore habent secum sponsum, non possunt ieiunare. Venient autem dies cū aue-
 » retur ab eis spōsus, & tūc ieiunabūt in illis diebus. Nemo assumentū pāni rudis assuit
 » uestimēto ueteri, alioquin aufert supplementū nouū à ueteri, & maior scissura fit. Et
 » nemo mittit uinū nouum in utres ueteres, alioquin dirūpet uinū utres, & uinum ef-
 » fundetur, et utres peribūt. Sed uinum nouū in utres novos mitti debet. ¶ Istorū est
 » illa eadē sentētia, quæ Matthæi cap. 9. numero 81. dicta est. Et quod hic dicitur assu-
 » mentum, id est quod in Matthæo commissura dicitur, siue, ut Græce habetur, ἐπιβλη-
 » μα, id est immisura. Et quod panni rudis, id quod ibidē dixi significare panni impexi
 » & nondum à fullone curati & politi. Dominus noster, fullo; Doctrina eius tunc, pan-
 » nus impexus admodū nouus. Et quod hic dicit supplementum, id est quod in Mat-
 » thæo dicitur plenitudo. nam idē in utroq; uerbū habetur, τὸ πλιρωμα, ut hic, & illic ui-
 » deatur quodammodo non idem fuisse interpret latinus, aut certē idem aliter & aliter
 » uertisse. Deinde subdit Marcus de progressionē domini per segetes, dicēs. ¶ Et fa-
 » ctū est iterū cū dominus sabbatis ambularet per sata, et discipuli eius cœperūt progre-
 » di, & uellere spicas. Pharisei autē dicebāt ei: Ecce, quid faciūt discipuli tui sabbatis quod
 » non licet? Et ait illis: Nunquā legistis quid fecerit Dauid, quādo necessitatē habuit, et
 » esurijt ipse & qui cum eo erant, quomodo introiuit in domū dei sub Abiathar princi-
 » pe sacerdotū, & panes propositionis manducauit, quos non licebat māducare, nisi so-
 » lis sacerdotibus, & dedit eis, & qui cū eo erant? Et dicebat eis: Sabbatū propter homi-
 » nem factum est, & nō homo propter sabbatū. Itaq; dominus est filius hominis, etiam
 » sabbati. ¶ Quæ hic narrata sunt, recitauit Matthæus cap. 12. et declarata sunt nume-
 » ro. 113. Sed addit Marcus ultra Matthæū, nomē principis sacerdotum Abiathar, sub
 » quo Dauid panes oblatiōis comēdit, qui & idem primi Regū uigesimo primo Achi-
 » melech nominatur, ut etiam numero. 222. diximus. Et insuper dominum dixisse sab-
 » batū propter hominē factū esse: non cōtrā, hominē propter sabbatū. ubi per hominē
 » κατ' ἐξοχήν ipsum intelligere possumus. Itaque CHRISTVS, si propter eum sabbatū
 » est institutū, dominus est & finis sabbati. In quo semotis omnibus negocijs, curisq; mū-
 » di, quiescere summa est in hoc mundo felicitas: in altero, gloria sempiterna. Ergo pa-
 » tri misericordiarum, & illi qui est pax, quies, & salus nostra, cum spiritu sancto sit ho-
 » nor, potestas, & imperium, in omnia secula seculorum. Amen.

CAPVT TERTIVM.

15 **H**T introiuit iterum in synagogam, & erat ibi homo habēs
 » manum aridam. Et obseruabant eum si sabbatis curaret,
 » ut accusarent illum. Et ait homini habenti manum aridā:
 » Surge in mediū. Et dicit eis: Licet sabbatis benefacere, an
 » male: animā saluam facere, an perdere? At illi tacebāt. Et
 » circūspiciens eos cū ira, cōtristatus super cæcitate cordis eorū, dicit homini:
 » 16 Extende manum tuā. Et extēdit: & restituta est manus illi. ¶ Exeutes autē
 » Pharisei statim cū Herodianis consiliū faciebant aduersus eum, quomodo
 » eū perderēt. IESVS autē cum discipulis suis secessit ad mare, & multa turba
 » à Galilæa & Iudæa secuta est eū, & ab Hierosolymis, & ab Idumæa, & trās
 » Iordanē: & qui circa Tyrū & Sidonem, multitudo magna audientes quæ
 » faciebat, uenerūt ad eū. Et dixit IESVS discipulis suis, ut nauicula sibi de-
 » seruiret propter turbā, ne cōprimerent eum. Multos enim sanabat, ita ut ir-
 » ruerent in eū, ut illū tangerent quotquot habebant plagas. Et spiritus im-
 » mundi

15 mundi cū illū uidebāt, procidebāt ei & clamabāt, dicētes: Tu es filius dei.
 Et uehemēter cōminabatur eis, ne manifestarēt illū. ¶ Et ascēdens in mon- 17
 tē uocauit ad se quos uoluit ipse, & uenerūt ad eū. Et fecit ut essent duode-
 cim cū illo, & ut mitteret eos prædicare. Et dedit illis potestātē curādi infir-
 mitates, & eiiciēdi dæmonia. Et imposuit Simoni nomē Petrus, & Iacobū
 20 Zebedæi, & Ioannē fratrē Iacobi, & iposuit eis nomina Boanerges, quod
 est filii tonitruui, & Andreā, & Philippū, & Bartholomeū, & Matthæum, &
 Thomam, & Iacobū Alphæi, & Thadæū, & Simonē Cananæū, & Iudam
 Scarioth, qui & tradidit illū. ¶ Et ueniunt ad domū, & conuenit iterū tur- 18
 ba, ita ut nō possent neq; panē manducare. Et cū audissent sui, exierūt tene-
 25 re eum: dicebāt enim, quoniā in furorē uersus est. Et Scribæ qui ab Hiero-
 solymis descenderāt, dicebāt quoniā Beelzebub habet, & quia in principe
 dæmoniorum eiicit dæmonia. Et conuocatis eis, in parabolis dicebat illis:
 Quomodo potest satanas satanā eiicere? Et si regnū in se diuidatur, nō po-
 test regnū illud stare. Et si domus super semetipsam dispartiat, nō potest
 30 domus illa stare. Et si satanas cōsurrexerit in semetipsum, dispartitus est, &
 nō poterit stare, sed finē habet. Nemo potest uasa fortis ingressus in domū
 diripere, nisi prius fortē alliget, & tūc domū eius diripiet. Amē dico uobis,
 quoniā oīa dimittētur filiis hominū peccata et blasphemix qbus blasphe-
 mauerint. Qui autē blasphemauerit in spiritū sanctū, nō habebit remissionē
 35 in æternū, sed reus erit æterni delicti: quoniā dicebāt, spiritū immundū ha-
 bet. ¶ Et ueniūt mater eius & fratres, & foris stātes miserūt ad eū uocantes 19
 eum. Et sedebat circa eū turba, & dicūt ei: Ecce mater tua, & fratres tui foris
 querūt te. Et respōdēs eis, ait: Quæ est mater mea, & fratres mei? Et circū-
 spiciēs eos, qui in circuitu eius sedebāt, ait: Ecce mater mea, & fratres mei.
 40 Qui enim fecerit uoluntatē dei, hic, frater meus, & soror mea & mater est.

ANNOTATIONES BREUES XXXI. CIRCA LITERAM CAP. III.

2	curaret * αὐτὸν εἶ,	14	plagas	& habere potestātē	
5	male,	μάστιγας	et ut haberēt potestātē		
	κακοποιῶσαι	flagella	22	Thadæum	
	malefacere	16	uehementer	θαδθαῖον	
5	perdere:	πολλὰ	multum	22	Cananæum;
	αποκτείναι	17	uocauit - ad se	κανανίτην	
7	occidere	προσκαλεῖται	aduocat	23	Scarioth
	illū	18	cum illo,	ἰσκαριώτην	
	αὐτοῦ	18	cum ipso,	23	conuenit
	illius	18	secum	συνέρχεται	
	* ὅτι ὡς ἡ ἄλλη	18	prædicare.	24	sui;
	sana ut altera.	18	ut prædicarent	25	in furorē uersus est.
8	quomodo	18	Et dedit illis potestātē	ἐξἑσιν	
	ὅπως		extra se est		
12	dixit - IESVS		ἐξἑαυτῶν ἐξουσίαν		

28	in se diuidatur,	ἴσασε ἅπ	præteritum
	ἐφ' ἑαυτῆρ μεριδιῆ	quibuscunque	38
	in seipsū diuisū fuerit	34 non habebit	Et circūspiciēs eos qui
29	sup semetipsā dispartiat	35 reus erit	in circuitu ei ⁹ sedebāt,
	ἐφ' ἑαυτῆρ μεριδιῆ	οὐκ ἔχα	καὶ περιβλεψάμενος κύ
30	femetipsum, * ἢ &	ἔνοχοσέσιρ	κλω τοὺς περὶ αὐτοῦ κα
30	dispartitus est, - &	præsentia,	θκμένσε,
31	non poterit	35 delicti,	Et cū circūspexisset in
	ὄυ δύναται	κρίσεως	circuitu eos qui circū
	præfens.	iudicij	se sedebant,
31	in domū * αὐτοῦ eius	37 dicunt	40 Qui enim
33	quibus	εἶπον	ὅε ᾧ ἅπ
			Quicunq; enim

COMMENTARIUS IN CAPVT TERTIVM.

15 **P**ost hæc narrat Marcus de eo cui manus arida pristinae sanitati restituta est, dicens. **C**Et introiuit iterum in synagogam. Et erat ibi homo habens manum aridam, & obseruabant eum si sabbatis curaret, ut accusarent illum. Et ait homini habenti manum aridam: Surge in medium. Et dicit eis: Licet sabbatis benefacere, an malefacere: animam saluam facere, an perdere? At illi tacebant. Et circūspiciens eos in ira, contristatus super cæcitate cordis eorum, dicit homini: Extende manum tuam. Et extendit, & restituta est manus illi.

CHoc factū habetur Matthæi cap. duodecimo, numero 114. Sed addit hic Marcus ad Matthæum, quod iusserit hominem illum surgere in medium: quodque illos qui obseruabant ipsum ut accusarent eum, cum nihil respondere possent ad ea quæ ratio nabiliter interrogata fuerant, sed excæcati malitia tacerent, circūspexerit dominus cum ira. Cæterum hæc ira nō fuit perturbatio & noxius affectus, cuiusmodi est quod homo homini irasci solet: sed nemesis sancta & indignatio, qua contristabatur super cæcitate, quæ illis ob malitiam eorum, prauamq; uoluntatem obtigerat: ut enim tenebræ oculis offusæ, omnem auferunt uisionem: sic prauitas omnem ueritatem. Circūspiciens (inquit) cum ira, id est cum iusta indignatione, contristatus super cæcitate cordis eorum, dicit homini: Extende manum tuam. Ergo si irascitur super cæcitate & malitia nostra, non nos odit, sed amat, ut quos uelit esse uidentes ac bonos: sed odit cæcitatem malitiamq; nostram, nequaquam igitur nobis irascitur, sed malitiæ nostræ. Pari quoque modo, neque ijs irascebatur quos circūspiciebat, sed eorum cæcitati, qua & mente, qua ipse uidetur supra hominem, & ratione qua uidetur secundum hominem, cæcati erant. & de perseverante cæcitate eorum (erāt enim Pharisei) subiungit Marcus, dicens. **C**Exeuntes autem Pharisei, statim cum Herodianis consiliū faciebant aduersus eum, quomodo eum perderent. **I**ESVS autem cum discipulis suis secessit ad mare, & multa turba à Galilæa & Iudæa secuta est eū, & ab Hierosolymis, & ab Idumæa, & trans Iordanem: & qui circa Tyrum & Sidonem, multitudo magna audientes quæ faciebat, uenerunt ad eum. Et dixit **I**ESVS discipulis suis, ut nauicula sibi deseruiret propter turbam, ne comprimerēt eum. Multos enim sanabat, ita ut irruerent in eum, ut illum tangerent, quotquot habebant plagas. Et spiritus immundi cum illum uidebant, procidebant ei, & clamabant dicentes: Tu es filius dei. Et uehementer comminabatur eis, ne manifestarent illum. **C**De hoc aduersus dominum inuito consilio à Phariseis, meminit Matthæus cap. duodecimo, numero 115, cum quibus tamen inirent consilium non expressit, quod hic facit Marcus, addens ultra Matthæum, cum Herodianis. Quod dominus, quæ nihil latere poterat, sciēs, secessit illinc, Et secutæ sunt eum turbæ multæ, ex Matthæo: & sanauit omnes, non solum

non solum exteriori curatione si qui ea egebant, sed & interiori. Sed unde essent illæ turbæ non expressit ille, quod Marcus non omittit: nam illæ erant à Galilæa, Iudæa, Hierosolymis, Idumæa: locis trans Iordanem, ut Traconitide, Cedar, Bethabara, cæspestribus Moab, & quæ habitari possunt circa lacū Asphaltidem, & ex locis quæ circa Tyrum & Sidonem, ut quæ ultra citracq; Antilibanū habitabātur. Et adijcit etiam quod Matthæus non dicit, dominum mandasse discipulis *ἵνα πλείοσι προσκαρτερήσῃ αὐτῷ*, id est: ut nauicula deseruaret sibi, ne cōprimerent ipsum turbæ quæ irruebant in eū, & maxie qui flagella diuino permisso immisā, quæ humana ope incurabiles sunt plagæ, patiebantur, irruebant autē in eū pia deuotione, ut uel tangerent eū ob diuinas uirtutes & sanitatū gratias, quæ de eo prodibant: sed sic facientes, uerbū prædicationis, quod sibi magis necessariū erat, impediebant: quod minime facere poterant, dum eas c nauicula docebat, unde etiam non minus infirmitates earū curabat: uerbo enim omnia poterat, etsi non esset ille sensibilis attactus. Sed & qui spiritibus immundis uexabātur, procidebāt ei, id faciētibus spiritibus malignis, qui supplices formidantesq; eius potentiā, clamabant per ipsos energumenos, obsessosq; ac agitados: Tu es filius dei: ut qui sentirent tantam, & tali modo in puro homine esse non posse potentiam. Sed uehemēti prohibitione cogebantur tacere, & nō ultra loqui: neq; enim decebat ut per eos, homines cognoscerent eum esse filium dei & Mesiam, quæ opera diuina, oracula prophetarū, & angeli dei, immo pater ipse & spiritus sanctus manifestum faciēbāt. Deinde subiungit Marcus de electione duodecim e multitudinem discipulorū, quos uocauit apostolos, dicens. ¶ Et ascendens in montem, uocauit ad se quos uo- 17
luit ipse, & uenerunt ad eum. Et fecit ut essent duodecim cum illo, & ut mitteret eos prædicare. Et dedit illis potestatem curandi infirmitates, & eiiciendi demonia. Et imposuit Simonī nomen Petrus, & Iacobum Zebedæi, & Ioannem fratrem Iacobi, & imposuit eis nomina Boanerges, quod est filij tonitruī: & Andream, & Philippum, & Bartholomæum, & Matthæum, & Thomam, & Iacobum Alphæi, & Thaddæū, & Simonem Cananæum, & Iudam Iscariotem, qui & tradidit illum. ¶ Hanc duodecim segregationem tradidit Matthæus capite decimo, numero 87. Sed hic addit cognomentum Iacobi & Ioannis filiorū Zebedæi, Boanerges, siue (ut Hieronymus legendum putat) Banereem, quod sonat interprete Marco, filij tonitruī. Sic autē fuerunt nominati, quod futuri essent tubæ quædam grandisonæ, per quas spiritus sancti tonitrua altius reboarent. Porro ordo apostolorū hic positorum, aliquatulum euariat ab ordine Matthæi, ut subiecta descriptio monstrat.

ORDO EX MATTHEO CAP. X.

ORDO EX MARCO CAP. III.

1 Simon Petrus	7 Thomas	1 Simon Petrus	7 Matthæus
2 Andreas.	8 Matthæus.	2 Iacobus	8 Thomas
3 Philippus	9 Iaco. Alphæi	3 Ioannes	9 Iacobus Alphæi
4 Bartholomæus.	10 Thaddæus	4 Andreas	10 Thaddæus
5 Iacobus	11 Simō Cana.	5 Philippus	11 Simō Cananæ.
6 Ioannes	12 Iudas Iscario.	6 Bartholomæus	12 Iudas Iscariotes

Hinc in domum concessisse dominum cum apostolis, narrat Marcus, subdens. ¶ Et 18
ueniunt ad domum, & cōuenit iterum turba, ita ut non possent neq; panem manducare. Et cum audissent sui, exierunt tenere eum. Dicebāt enim, quoniam in furorem uersus est. Et scribæ qui ab Hierosolymis descenderant, dicebant quoniā Beelzebub habet, & quia in principe dæmoniorum eiicit dæmonia. Et conuocatis eis, in parabolis dicebat illis: Quomodo potest satanas satanam eiicere? Et si regnū in se diuidatur, non potest regnum illud stare. Et si domus super semetipsam dispertiatur, non potest domus illa stare. Et si satanas surrexerit in semetipsum, dispertitus est, & non poterit stare, sed finem habet. Nemo potest uasa fortis, ingressus in domum diripere

" nisi prius fortem alliget, & tunc domū eius diripiet. Amē dico uobis, quoniam omnia
 " dimittuntur filiis hominum peccata, & blasphemiae, quibus blasphemauerūt. Qui autē
 " blasphemauerit in spiritū sanctū, nō habebit remissionē in aeternū, sed reus erit aeterni
 " delicti, qm̄ dicebāt spiritū imundū habet. ¶ In ea ciuitate in qua dominus intrauit cū
 discipulis suis in aliquā domū, erat mater eius et necessitudine illi cōiuncti: siue ea fue-
 rit Capharnaū quā sibi à Nazareth discedēs elegerat hospitium, siue quāuis alia. Verū
 tāta turba secuta est, ut eā neq; domus, neq; ea quae erāt iuxta ianuā, capere ualerent.
 Neq; ulla dabat illi facultas, uel cum discipulis cibū capiēdi. Et hic rumor peruēnit ad
 uirginē & necessarios eius, quod in furorē uersus esset: siue ut Marcus habet ὄτι ἔζησε,
 quod potius extra se est, & despicit, quā in furorē uersus est, significat. Quod pia ma-
 ter cum sciret falsum esse, ut quae sciret eū filiū dei esse, uolēs nihilominus pia sollicitu-
 dinis exemplū ostēdere, cum suis egressa est uolentibus eum tenere, sed ipsa nequitiae
 illorum & peruersitatis haud ignara, nō nisi illū ē tanta prauitate educi uolebat: dice-
 bāt enim, quoniā in furorē uersus est. Sed qui id dicebāt: Nūquid uirgo & necessarij
 eius: Nequaquā, sed qui audierāt scribas blasphemātes, & dicentes, quoniā Beelze-
 bub habet, & in principe dæmoniorū eijcit dæmonia: aut qui de factione illorū erant,
 blasphemiā blasphemiae adiicientes, cum eum quē scripturae uocant agnū mansuetū
 (Et ego, inquit de eo Hieremias, quasi agnus mansuetus qui portatur ad uictimā) &
 qui erat sapientia dei, dicerent furorē insaniamq; percitum, aut certē delirium ac mentis
 emotā, & id tam false, quā *βλασφημικῶς* ac impie. Nam & tunc quoq; cum omni
 modestia docebat in loco illo eos qui aderāt, & uirtutes operabatur. In eoisquidē lo-
 co ex Matthaeo cap. duodecimo, numero 117. intelligitur curasse tūc dæmoniacū ca-
 cū & mutū (& fortē etiā surdū) eiectione dæmonio, quod genus, eiectione difficilimū est, et
 quale nunquā eijci cognouerant. Ideo perfidi scribae qui ab Hierosolymis uenerant,
 quod summā uirtuti diuināe adscribere debuerāt, tribuerūt principi dæmoniorū, qd
 est peccatum in spiritū sanctū. Si enim diceres principem dæmoniorū solem oriri face-
 re, prouidere creaturis, caecos illuminare, leprosos sanare, quatenus uult dæmonia im-
 mittere, & quatenus uult reuocare: quis nesciret te in spiritū sanctū peccare, cū quae
 soli deo adscribenda erāt, ea dæmonio tribueres: Et huiusmodi peccatū & blasphe-
 mia in spiritum sanctū, nō remittitur. De hac blasphemia pharisaeorum in spiritū san-
 ctum, & responso domini etiā ad tacitas cogitationes eorum: uisum est Matthaei cap.
 duodecimo, numeris 118. 119. Quod autē in fine dicitur: Reus erit aeterni delicti, hoc
 est nunquā delictum remittetur ei, sed pro eo poenas sustinebit in interitu aeternas. Et
 particula ista: Quoniā dicebāt spiritum immundum habet, respicit id quod prius di-
 xerāt, Beelzebub habet, & In principe dæmoniorū eijcit dæmonia. Nō quod uellent
 dicere ipsum esse dæmoniacū, sed summū phyticum, & maleficorū maximū, ut po-
 tē qui supremū quoddā ad maleficia dæmoniorū haberet: qui tamen nunquā nisi sum-
 mis diuinissimisq; erga omnes usus fuerat beneficijs. Et hic error, hoc mendaciū, haec
 blasphemia in spiritū sanctum, adhuc scripta retinetur à Iudaeis in quodam tartareo li-
 bello, qui suis adiungitur Talmudicis nugis. Sed quandiu ab hac plusquā execrabilī
 blasphemiae insaniam non recedent, ea quae hic habetur saluatoris mundi sententia, rei
 tenebuntur aeterni delicti. Haec ubi posuit Marcus, redit ad explicandā uirginis, de qua
 paulo ante tetigerat sollicitudinem, dicens. ¶ Et ueniūt mater eius & fratres, & stan-
 tes, miserunt ad eum uocantes eum. Et sedebat circa eum turba, & dicunt ei: Ecce
 mater tua, & fratres tui foris, quærunt te. Et respondens eis, ait: Quae est mater mea,
 & fratres mei: Et circūspiciens eos qui in circuitu eius sedebant, ait: Ecce mater mea,
 & fratres mei. Qui enim fecerit uoluntatem dei: hic, frater meus & foror mea, & ma-
 ter mea est. ¶ Veniunt quidem & uirgo & necessarij eius ad domum: & cum ob ni-
 miam turbæ pressurā minime intrare possent: orant per intermediarum uoces ei in-
 dicant

Hier. 11.

19

dicari, quod mater & fratres sui foris stantes, quærūt eum alloqui. Qui forte ob necessariorum præsentiam nihil diuini de eo sentientes, dicunt ei: Ecce mater tua & fratres tui foris, quærūt te. Quinimmo haud absimile uero fuerit quosdam è scribis Hierosolymitanis illi proximos fuisse, & id ipsi nunciasse. Sed quid responderit ihs qui nūciauerunt, & quos circa se mōstrauerit: quod cō neque matrem, neq; necessarios parauiferit, ex ihs, quæ circa Matthæi cap. duodecimum, numero 125, diximus, satis dilucet. Porro cum dicit: Qui enim fecerit uolūtatem dei: hic, frater meus & soror mea, & mater mea est: frater, soror, & mater spiritu intelligūtur: ut enim carnalis mater foetum in utero concipit, quem pariendo foras emittit: sic qui facit uoluntatem dei, uerbum dei audiēdo, CHRISTVM in intimis penetralibus mentis, uerbo & spiritu concipit, & alijs referans tanquā casta mente pariens foras emittit, estq; spiritualis CHRISTI mater: qui autem inde geniti sunt, tum uiri, tum mulieres, fratres sunt & sorores CHRISTI, quippe qui ex eadem matre uerbo dei foeta mente, & eodem patre deo foecundante, geniti. Cuius utinam sic uoluntatem impleamus, sanctum obseruantes (quantū ad quēq; pertinet) euangelium, ut à filio dei audire ualeamus. Hic frater meus, & soror mea, & mater mea est: & pro uirili nostra, immo supra nos ipsos mutuam charitatis uicem rependamus ei, qui nos charitate prosequitur, ceu fratres, sorores, & deniq; matrem: & in spiritu quidem matrē: nō quia id meremur, sed quia ipse est fons amoris, dilectionis & gratiæ. Ergo patri, cuius est tam incōprehensa bonitatis uoluntas, & filio, & spiritui sancto, abyssali (ut sic dicam) amori, effluxioni, & refluxioni, honor, gloria, & potestas per immensa seculorum secula. Amen.

C A P V T Q V A R T V M.

ET iterum cœpit docere ad mare, & congregata est ad eum 20
 turba multa, ita ut in nauim ascendens sederet in mari, & omnis turba circa mare super terrā erat, & docebat eos in parabolis multa, & dicebat illis in doctrina sua. Audite: Ecce
 5 exiit seminans ad seminandum, Et dum seminat: aliud cecidit circa uiam, & uenerunt uolucres cœli & comederūt illud. Aliud uero cecidit super petrosa ubi nō habuit terrā multam, & statim exortū est, quoniam nō habebat altitudinē terræ: & quādo exortus est sol, exæstauit, & eo qđ nō habebat radicē, exaruit. Et aliud cecidit in spinas, & ascēderūt spinæ
 10 & suffocauerūt illud, & fructū non dedit. Et aliud cecidit in terram bonam, & dabat fructum ascendentem & crescentem: & afferebat, unū trigessimū, & unum sexagesimū, & unum centesimum. Et dicebat: Qui habet aures audiendi, audiat. ¶ Et cū esset singularis: interrogauerunt eū hi qui cū eo erāt 21
 15 dei: illis autem qui foris sunt in parabolis omnia fiunt, ut uidentes uideant & non uideant, & audientes audiāt & nō intelligant, ne quando cōuertantur & dimittātur eis peccata. Et ait illis: Nescitis parabolam hanc? Et quomodo omnes parabolas cognoscetis? Qui seminat: uerbū seminat. Hi aut sunt, qui circa uia, ubi seminatur uerbū: & cū audierint, cōfestim uenit sata
 20 nas & aufert uerbū, quod seminatum est in cordibus eorū. Et hi sunt similiter qui super petrosa seminatur, qui cū audierit uerbū, statim cū gaudio ac-